

Nağıllardan uşaq dünyasına körpü

Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının əsasını 1931-ci ildə görkəmli aktyor Molla Ağa Bəbirli qoyub. İlk tamaşa 1932-ci ildə ("Sirk") oynanıb. 92 yaşlı uşaq teatri ölkənin ən fəal yaradıcı kollektivlərindəndir. Sənət ocağının yeni təyin olunmuş baş rejissoru Anar Məmmədovla məşq zamanı söhbətləşdik.

– **Anar müəllim, baş rejissor kimi ilk işiniz uğurlu olsun.**

– Sevinc Elsevərin "Lokomotiv və qatarlar" pyesinin məşqlərinə yeni başlamışıq. Oxu məşqini bitirib səhnəyə bu gün çıxmışıq. Gördüyünüz kimi, dekorasiyalar hələ tamamlanmayıb. Yəni, indi gördüyünüzlə sabah görəceyiniz arasında çox fərq olacaq.

– **Sənətdə ilk addımlarınızı məhz bu teatrdə atmısınız. Sizi uşaq teatrina bağlayan nədir?**

– On üç ildir Kukla Teatrında quruluşçu rejissor işləyirəm. Ali təhsilimi başa vurub hərbi xidmətə getdim, qayıdandan sonra bir neçə teatrdən dəvət aldım. Açıqı, mənə Kukla Teatrı daha çox cəlb elədi. Burada nəşə sehirli bir aləm var. İnsan, sanki böyük olduğunu unudur, uşaqlaşır. Hər dəfə yeni tamaşanı quranda uşaqlığına qayıdırsan, o aləmdə səfərləşirsən, yenilənirsən. Nə gizlədim, nağıllar dünyası daha maraqlıdır. Bu teatrın havasında uşaq saflığı var. Kollektiv də uşaq kimi böyüklərdən ibarətdir: təmiz, sadələvh. Digər teatrlarda da tamaşalar hazırlayıram, amma Kukla Teatrı başqadır, buranı çox sevirem. İnanın, evdə də buranı düşünürəm, beynimdə yeni ideyalar qurulur, formalar axtarılır. Ona görə burada maraqlıdır. Düşünürəm ki, balacaları yeni tamaşalarla hələ çox sevindirəcəyik.

– **Həyatın gerçəkliklərini kuklaların nağıl dili ilə uşaqlara anlatmaq, onları buna inan-dırmaq çətin deyilmi?**

– Şübhəsiz, asan deyil. XXI əsrdə yaşayırıq, internet əsridir. Uşaqların əlində telefon, planşet və onların vasitəsilə dünya gözləri önündə açıılır. Çalışırıq ki, onların uşaq dünyalarını saxlayaq, tamaşada özlərini tapsınlar. İnternetdən fərqli olaraq, teatrdə azyaşlı tamaşaçı kukla ilə canlı ünsiyyətdə olur, nağılın iştirakçısına çevrilir. Çalışırıq ki, tamaşalar interaktiv olsun, uşaqlar özlərini səhnədə hiss etsinlər. Uşaq rəngarəngliyi sevir. Səhnə nə qədər bəzəkli olsa, o qədər cəzbedicidir. Bu həqiqətlərdən çıxış edərək, istəyirik tamaşalarımız həm uşaqların, həm də böyüklərin zövqünü oxşasın. Axı uşaqları teatra valideynləri, yaxud müəllimləri gətirirlər, onların da marağını nəzərə almalıyıq. Uşaq teatrının məsuliyyəti daha böyükdür. Çünki biz böyük səhnələr üçün potensial tamaşaçı yetişdiririk. Bu mənada insanın qədəm qoyduğu ilk mədəniyyət məkanı Kukla Teatrıdır. O, insana teatri sevdirə də bilər, qaçırda da.

– **Uşaqlar üçün tamaşa hazırlamaq asandır, yoxsa çətin?**

– Kukla Teatrı fərqli səhnə olduğuna görə daha çətinidir. Böyük səhnədə rejissorun miza-

nını aktyor ifa edir. O, canlıdır, kukla isə cansızdır, imkanları geniş olduğu qədər də məhduddur. Çünki işlək mexanizmləri görünməli deyil. O mexanizmləri idarə edən aktyorun əli, üzü görünməməlidir. Yəni, texniki çətinlik yaradıcılığı buxovlayır. Amma fantaziya baxımından Kukla Teatrı daha rahatdır. Bizim aktyorlar başqa teatrlarda da rahatlıqla rol oynaya bilərlər. Amma o teatrların aktyorları Kukla Teatrında işləmək üçün uzun müddət təcrübə keçməlidirlər. Xalq artisti Yaşar Nuri bizim teatrdə "O olmasın, bu olsun"da Məşədi İbadı oynayanda hər məşqdən sonra heyrət içində soruşurdu ki, siz bunu necə edirsiniz?

– **Ötən əsrin 90-cı illərindən etibarən Azərbaycan teatrı çətin dövrünü yaşayır. Hələ də o eniş zolağından çıxma bilməyib. Bəs Kukla Teatrı hansı durumdadır?**

– Biz o vəziyyətdən çıxmışıq. Doxsanıncı illərdə qastrollara gedəndə bizi xarici festivalların münsiflər heyəti ya seçirdi, ya da seçmirdi. Amma bu gün hansı festivalda iştirak edib-etməyəcəyimizi özümüz müəyyənləşdiririk. Artıq bizi müsabiqəsiz dəvət edirlər. Hələ əliboş qayıtdığımız festival olmayıb, hamısında hansısa mükafat almışıq.

– **Bəs indi kollektiv hansı problemlərlə üzləşir?**

– Çətinliklər əsər seçimindən başlayır. Sonra rejissorla rəssamın birgə işi, müxtəlif fikrli yaradıcı insanların ortaq məxrəcə gəlməsi asan məsələ deyil. Ardınca da düşürük səhnə məşqinə. Həmin prosesdə də fikir ayrılığı, mübahisələr olur. Bunlar hamısı keçilməli olan çətin prosesdir. Kuklanın bir neçə növü var, hamısı teatrimızda illərdir işlənib hazırlanıb və istifadə olunur. Bircə bu baxımdan probleminiz yoxdur.

– **Kadr çatışmazlığı ilə rastlaşırsınız?**

– Bu, yaralı yerimizdir. Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində Kukla Teatrı üçün aktyor hazırlanmır. Bura gələn aktyoru özümüz öyrədirik. Bu işə müəyyən vaxt aparır. Elə olur ki, aktyor bütün prosesi tam öyrənəndən sonra buradan gedir. Biz də eyni prosesi başqası ilə yenidən keçməli oluruq. Universitetdə kukla aktyoru ixtisası üzrə fakültə olsaydı, heç olmasa, məzun əlifbasını öyrəniş gələrdi. Eyni çətinlik rəssamla da yaşanırdı.

– **Uzun müddətdir ki, repertuarınızda eyni tamaşaları görürük – "Qırmızı papaq", "Cırtan", "Pişiyin evi", "Məlikməmməd" və sair.**

– Bunlar klassik əsərlərdir. Hər zaman repertuara aiddir, amma fərqli quruluşlarda oynanılır. İndi hazırladığımız tamaşa yeni əsərdir. Repertuarımızda dünya klassikləri də var. Yəni, o qədər də kəsad deyilik...

– **Paytaxtda balacaların yeganə teatırı olan Kukla Teatrı 1 İyun Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Gününe və məktəblilərin yay tətilinə necə hazırlaşır?**

– Həmişəki kimi həmin günlərdə ardıcıl tamaşalarımız olacaq. Yeter ki, uşaqların teatra, nağıla, kitaba meyilləri artsın.

Söhbətləşdi:
Ramilə QURBANLI
XQ